

portunities, maar is duidelijk ook een beperking. De vernieuwing van de bovenbouw is vaker de trigger om rioolprojecten te starten dan de bezorgdheid om een goede kwaliteit van het oppervlaktewater. De bovenbouw kan in plaats van een probleem ook een deel van de oplossing zijn (tijdelijke berging, vertraging, infiltratie, ...).

“Als we terugblikken op de aangepaste omzendbrief en het uitvoeringsbesluit contractaanpak is er nog ruimte voor

implementatie: is een gefaseerde aanpak van rioolprojecten te overwegen (eerste prioriteit afvalwater opvangen)? Kunnen de procedures minder rigide zijn? Is er voldoende ruimte voor creativiteit van de ontwerpers, innovatie en ‘engineering’? Zou in dit verband een resultaatverbintenis niet meer aangewezen zijn dan een inspanningsverbintenis”, vraagt Jean Berlamont zich af.

Meer ‘efficiëntie’ en ‘effectiviteit’ van de investeringen is meer dan ooit nodig: we

moeten meer doen met minder, daarom moeten we het misschien anders doen. En wat transparantie betreft, moeten alle gemeentelijke bijdragen inderdaad naar de sanering van het oppervlaktewater gaan en blijft de verrekening van de maatschappelijke en ecologische kost van de afvoer van hemelwater van verharde oppervlakte via een vermijdbare hemelwaterheffing volgens het kosten-terugwinningsprincipe uit de kader-richtlijn Water een heikel punt.

Knelpunten voor een goed rioolbeleid

Er zijn heel wat knelpunten die een goed Vlaams rioolbeleid in de weg staan of moeilijk maken. Vlaro-directeur Wendy Francken legt de vinger op de wonde.

Klimaatverandering

Afgelopen zomer trokken regelmatig zware regenbuien over ons land en legden delen van het land plat. Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat de hevige zomeronweders extremer kunnen worden, maar dat er veel minder kleine regenbuien zullen voorkomen. Dit laatste zorgt voor een daling in de totale neerslaghoeveelheden in de zomer. Klimaatverandering zorgt dus voor twee soorten waterbeheerproblemen: enerzijds meer

kans op droogte en laagwaterproblemen, en anderzijds meer overstromingen, vooral rioleringsoverstromingen.

“Naast technologische oplossingen (bv. intelligente sturing van onze bergings- en afvoersystemen) moet meer aandacht gaan naar bronmaatregelen zoals opwaartse bergings- en infiltratievoorzieningen. Maximaal inzetten op opwaartse infiltratie (waar de ondergrond dit toelaat) laat toe om wateroverlast en verdroging gelijktijdig en efficiënt aan te





Een wijziging van het subsidiebesluit dringt zich dus op. “We hopen dat er op dat vlak in 2016 verandering komt.”

Lange doorlooptijd

Vandaag stellen we vast dat de Vlaamse overheid terecht heel wat middelen vrij maakt voor de rioleringssector, maar dat anderzijds de aanbestedingen van de opdrachten vertraging oplopen of zelfs helemaal niet kunnen gebeuren.

We stellen vast dat er tussen de beleidsdomeinen ‘Omgeving’ en ‘Openbare Werken’ nood is aan een betere afstemming.

pakken”, vertelt Vlaro-directeur Wendy Francken.

Voorts zal het belang van lokale maatregelen toenemen, zoals verhoogde stoep-randen, verdieping van de straat, of het doordacht aanleggen van lokale ‘kuilen’ in het openbaar domein (zgn. wadi’s), of individuele afkoppeling/infiltratie op privéterrein van regenwater. Dergelijke lokale en individuele maatregelen kunnen de overstromingsschade beperken en cumulatief (wanneer op grote schaal uitgevoerd) zowel wateroverlast als verdroging tegengaan.

“Maar alle actoren moeten hier hun rol durven spelen. Lokale besturen spelen een belangrijke rol door de problematiek op het lokale niveau te (h)erken-nen en aan te pakken, door maximaal in te zetten op brongerichte maatregelen (berging en infiltratie), door goede samenwerking en afstemming tussen verschillende beheerdomeinen, door op die manier kostenbesparend te werken en door informatieverstrekking, sensibilise-ring en betrokkenheid van de individue-le burger. Ontwerpers moeten dan weer creativiteit aan de dag leggen om lokale besturen hierin tegemoet te komen of zelfs te overtuigen.”

Suboptimale benutting

Door de verschillende jaren heen werd het subsidiebesluit voor de aanleg van rioleringen een aantal keer aangepast

en bijgestuurd, maar de fundamentele aspecten van de procedure werden niet gewijzigd.

Uit een analyse blijkt dat de doorloop-tijd van een project, tussen opname in een subsidieprogramma en de uiteinde-lijke uitvoering, groot is en aanleiding geeft tot een suboptimale benutting van de middelen. Daarnaast werkt ook een subsidiepercentage van 100% voor een volledig gescheiden stelsel een kosten-efficiënte besteding niet in de hand en is dit niet langer afgestemd op de vige-rende wetgeving.

Een grondige herziening van het sub-sidiebesluit lijkt dan ook aangewezen. Projecten worden vandaag gesubsidi-eerd op basis van de uitgevoerde rioleringswerken, de bijhorende wegenwer-ken zijn niet subsidieerbaar.

“Omdat tot nu toe ook de buffering van het hemelwater in aanmerking komt voor subsidiëring zien wij dat er vaak rwa-buizen worden gelegd om het he-melwater in op te vangen en te bufferen. Zeker in een landelijke omgeving is het niet altijd nodig - en vaak ook niet wen-selijk - om naast een droogweerafvoer (dwa) systematisch een regenwateraf-voer (rwa) met grote buffercapaciteit aan te leggen. Wanneer het hemelwater naar de wegberm kan afstromen en daar in de bodem infiltreren of zijn weg kan vinden naar het bestaande grachtenstel-sel, is er helemaal geen rwa nodig”, weet Wendy Francken.

Concreet blijken de drie belangrijkste redenen voor vertraging van gemeente-lijke dossiers:

- de financiering van de bovenbouw door de gemeente;
- onteigeningsproblemen;
- discussies over het concept (meestal in het kader van de goedkeuring van het voorontwerp).

Deze vertraging heeft behalve een nega-tieve impact op het realiseren van eco-logische doelstellingen en een vermin-derde investeringsportefeuille voor de wegebouwsector eveneens financiële gevolgen voor de Vlaamse begroting. Dit zorgt er immers voor dat veel noodzake-lijke middelen geblokkeerd blijven.

Betere afstemming

“We stellen vast dat er tussen de be-leidsdomeinen ‘Omgeving’ en ‘Openbare Werken’ nood is aan een betere afstem-ming. Heel concreet merken we dat veel gemeentelijke en bovengemeentelijke middelen, voorzien ter uitvoering van rioleringsdossiers, geblokkeerd blijven omdat het Agentschap Wegen en Ver-keer (AWV) het structurele onderhoud van deze wegen niet opneemt in een in-vesteringsprogramma. Er zijn dus drin-gend initiatieven nodig om tot een be-tere afstemming te komen tussen de investeringsprogramma’s binnen het be-leidsdomein ‘Omgeving’ en het beleids-domein ‘Openbare werken’, signaleert de Vlaro-directeur.